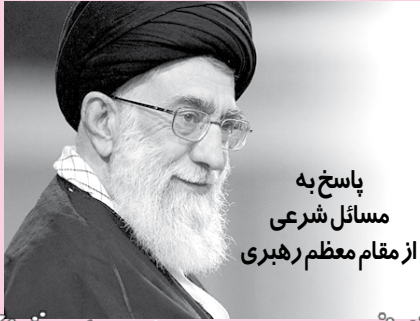

امر به معروف، ضامن بقای زندگی

پاسخ به
مسائل شرعی
از مقام معظم رهبری

انسان در دنیا از یک نظر فردی است و از نظر دیگر اجتماعی. از جهت فردی هر انسانی شخصاً مسئول حفظ حیات و عوامل سعادت خود است و از جهت اجتماعی، هر فرد به منزله عضوی است در پیکر اجتماع. در چنین شرایطی بر اساس سفارشات اولیا و انبیای الهی امر به معروف و نهی از منکر می تواند تضمین کننده بقای انسان در زندگی فردی و اجتماعی باشد که موجبات تعالی و کمال انسان را فراهم کند. در گفتار این هفته به نکات ارزشمندی که در باب اهمیت امر به معروف و نهی از منکر به عنوان یک وظیفه مهم وارد شده اشاره می کنیم:

جایگاه امر به معروف

گاهی اتفاقاتی در پیکر اجتماع به وقوع می پیوندد که عوارض و آثار مختلفی دارند. این اتفاقات مادی یا معنوی ممکن است در خانواده و اجتماع نتیجه زیان بخشی به جای گذارد، به طوری که مردم را از راه صحیح زندگی منحرف کند. برای حفظ سلامت اجتماع باید با همه منکرات مبارزه کرد. اما گاهی بعضی از گناهان به قدری بزرگ و خطرناکند که اگر از آنها جلوگیری نشود و گناهکاران بی پروا به اعمال ناروای خود ادامه دهند، جامعه را به سقوط و تباهی می کشانند و مصایب جبران ناپذیری به بار می آورند و در اینجاست که نقش پراهمیت امر به معروف و نهی از منکر به عنوان یک وظیفه فردی و اجتماعی، عقلی و شرعی خود را نشان می دهد.

پیشوای گرامی اسلام حضرت محمد (ص) اهمیت این قبیل گناهان و جایگاه مهم امر به معروف و نهی از منکر را ضمن یک تشبیه به مسلمانان فهمانده و مسئولیت آنها را در این باره خاطر نشان ساخته اند. ایشان می فرمایند: مردمی در کشتی می نشینند و به دریای می روند. جایگاههای کشتی را بین خود تقسیم می کنند و هر فردی در نقطه ای مستقر می شود. یکی از مسافری تبری به دست می گیرد و به قرارگاه خود می گوید. همسفرها به وی می گویند چه می کنی؟ جواب می دهد: این متعلق به من است. هر کاری بخواهم انجام می دهم! اگر مسافری او را از این عمل بازدارند همه نجات پیدا می کنند و اگر آزاد بگذارند او و سایرین هلاک خواهند شد.

در واقع پیامبر (ص) اشاره به این نکته دارند که جامعه به منزله کشتی است و افراد جامعه همانند مسافران آن. هر فردی موظف است حریم جامعه خود را محترم شمرده و حقوق دیگران را رعایت کند و به کارهای ضداجتماعی و خلاف مصلحت

دست نزنند. اگر کسی در این بین بخواهد از آزادی فردی خود سوءاستفاده کند، تمام افراد متعلق به آن جامعه باید به عنوان یک وظیفه انسانی آن شخص را با امر به معروف و نهی از منکر از آن کار بازدارند.

مسئولیت نسبت به یکدیگر

در آیین اسلام عزیز همه مسلمانان نسبت به یکدیگر مسئولیت دارند و هیچ یک از آنها نباید نسبت به دیگری بی تفاوت باشد.

رسول اکرم (ص) و ائمه طاهرین (ع) ضمن سخنان خود، توصیه کرده اند که تمام مسلمین نسبت به یکدیگر خیر خواه و دلسوز باشند، نقایص و عیوب یکدیگر را تذکر دهند، اخلاق برادران خود را اصلاح کنند و آنان را به راه کمال و فضیلت سوق دهند. از طرف دیگر خداوند متعال برای مراقبت از اعمال سوء و نیک انسانها برای هر فرد دو فرشته را مأمور کرده، چنان که در قرآن کریم می فرماید "هیچ انسانی سخن از دهانش خارج نمی شود مگر اینکه دو فرشته الهی رقیب و عتید (زشتی و زیبایی) آن سخت را ثبت و ضبط می کند.

در اهمیت فریضه امر به معروف و نهی از منکر همیمن بس که خداوند متعال ترک این عمل را اعلان جنگ و ستیز با خداوند قرار داده است.

رسول اکرم (ص) در این باره می فرمایند: زمانی که امت من، امر به معروف و نهی از منکر را به یکدیگر واگذارند و هر یک از آنها از زیر بار مسئولیت شانه خالی کنند، پس اعلان جنگ با خدای خود دهند.

از همیمن رو است که می توان گفت: یکی از بارزترین و باارزش ترین صفاتی که برای اسلام، در قرآن کریم عنوان یاد آور شده همین صفت است که می فرماید: شما بهترین امتی هستید که به سود انسانها آفریده شده اید، چون به امر به معروف و نهی از منکر عمل می کنید و آن را پاس می دارید.

سؤال: باجمعی از دوستان خانهای را اجاره کردیم و متوجه شدیم که یکی از افراد خانه نماز نمی خواند. بعد از سوال از وی، پاسخ داد که قلباً به خداوند تبارک و تعالی ایمان دارد ولی نماز نمی خواند. با توجه به هم غذا بودن و ارتباط زیاد با وی، آیا باید او را کافر بدانیم یا خیر؟

پاسخ: مجرد ترک نماز و روزه و سایر واجبات شرعی باعث ارتداد مسلمانان و کافر شدن و نجاست وی نمی گردد و تا زمانی که ارتداد وی احراز نشده است حکم سایر مسلمانان را دارد.

از امام باقر (ع) نیز نقل شده است که امر به معروف و نهی از منکر، فریضه ای است بسیار بزرگ که به وسیله آن سایر واجبات به پای داشته می شود. آنگاه که این دستور ترک شود، خداوند نهایت خشم و غضب را نسبت به بندگانش روا می دارد به طوری که به احدی رحم نمی کند و مردمان نیک را در خانه های معصیت کاران هلاک می کند.

خلاصه کلام آنکه همه گویندگان و سخنرانان باید افکار مردم را به سمتی سوق دهند که هر فرد بر اساس یک وظیفه فردی و اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر کند و باید یاد آور شد که اگر همین دستورات امر به معروف و نهی از منکر که ما شیعیان در مکتب عاشورا آن را فرا گرفته ایم در کشور ما یا سایر ممالک اسلامی اجرا و انجام شود، مدینه ای فاضله و جهانی پاک از هر گونه آلودگی به وجود می آید، زیرا هر فردی مسئولیت دارد که افراد دیگر را به نیکی وادار کند و از بدی بازدارد و در صورت ترک و اهمال این دستور به اندازه ای مسئولیت تمامی افراد سنگین و شدید است که خداوند به نیکان، خردسالان و شیرخوارگان هم ترحم نمی کند.

نشیسته است که مومن از دنیا رود، مگر آن که قرآن را بشناسد

● امام صادق (ع)

کلیت هفته

دسته ای از مردم به طمع بهشت خدا را عبادت می کنند که عبادت آنها تجارت است. جمعی از روی ترس از جهنم و عذاب عبادت می کنند که عبادت آنها عبادت بندگان است که از روی ترس فرمانبر ارباب خویشند.

دسته سوم عبادت احرار است که برای شکرگزاری و محبت خدا را عبادت می کنند. آنها بهترین عبادت کنندگان هستند.

امام حسین (ع)